

ERFRECHT EN TESTAMENTEN / VERSCHILLEN TESTAMENTVORMEN (‘testamenten langstlevende gehuwden’)

Elan Notarissen wil u graag inzicht geven in de verschillende mogelijkheden om onder meer de rechten en plichten van de langstlevende van beide echtgenoten/partners alsook de hoogte van de erfbelasting vast te leggen. Er zijn veel verschillende testamentvormen mogelijk om dit te realiseren:

1. Testament aangepast wettelijk erfrecht

In deze testamentvorm wordt het wettelijk erfrecht voor gehuwden op een aantal punten aangepast, dit om ervoor te zorgen dat er keuzevrijheid is wanneer er erfbelasting moet worden betaald en (in beperkte mate) hoeveel (voor zover er sprake kan zijn van erfbelasting). Er wordt ingegrepen in de rechten van de kinderen zodat de langstlevende volledig zelfstandig, zonder inspraak van de kinderen, alle beslissingen kan nemen met betrekking tot de nalatenschap tot diens overlijden. De kinderen krijgen een vordering op de langstlevende ouder ter grootte van hun erfdeel. Dit is meest gebruikte vorm van basistestamenten.

2. Testament aangepast wettelijk erfrecht/terzijde schuiven wettelijke verdeling

In deze testamentvorm wordt het wettelijk erfrecht voor gehuwden aangepast of terzijde geschoven, zodat het mogelijk wordt dat de langstlevende (evt. in samenspraak met de kinderen) de nalatenschap anders gaat verdelen. De langstlevende krijgt de mogelijkheid om te kiezen voor bepaalde vermogensbestanddelen als vooruitdeling op de erfenis (legaten). Ook hier worden de rechten van de kinderen aangepast en krijgen zij een vordering op de langstlevende ouder ter grootte van hun erfdeel, maar is de grootte van het erfdeel dus mede afhankelijk van de beslissing(en) welke de langstlevende maakt (voor wat betreft de legaten).

3. Vruchtgebruiktestament

Deze testamentvorm wordt vaak niet (meer) als zelfstandige testamentvorm gemaakt, maar meestal in combinatie met testamentvorm 1 of 2 (in hetzelfde testament). Hierbij is een betere/goede vorm van vermogensplanning mogelijk, maar het kiezen hiervoor heeft ook een aantal nadelen, op bijvoorbeeld het gebied van inkomstenbelasting (als er een eigen woning is) en het erfrecht (waarvoor Elan Notarissen diverse oplossingen in het testament heeft bedacht).

4. Combinatietestament

Deze testamentvorm combineert in eenvoudiger vorm de testamentvormen 1 en 3, en in ingewikkelder vorm de testamentvormen 2 en 3. Deze testamentvorm, meestal in de combinatie 2/3 wordt in diverse gevallen geadviseerd, meestal als er een meer dan gemiddeld vermogen aanwezig is en enige vorm van belasting- en vermogensplanning ook belangrijk is. Het combinatietestament wordt vaak niet meer in de klassieke vorm gemaakt, maar steeds vaker in de vorm van een Elan-premium- of Elan-excellenttestament (zie hierna onder 7/8 over die testamentvormen).

5. Tweetrapstestament

In deze testamentvorm wordt het wettelijk erfrecht voor gehuwden terzijde geschoven en vervangen door een regeling dat de langstlevende enig erfgenaam wordt (en de kinderen pas erfgenaam worden als de langstlevende is overleden). Deze testamentvorm kent, afhankelijk van de financiële en persoonlijke situatie van de maker van het testament, een aantal nadelen op het gebied van erfrecht (vergelijkbaar aan vruchtgebruik), erfbelasting (evt. extra heffing erfbelasting) en opeten op het geërfde vermogen (ten behoeve van derden).

Dit is de minstgebruikte vorm van basistestamenten, veelal vanwege de nadelen.

6. Elan-optimaaltestament

Elan Notarissen heeft naast voormelde testamentvormen het Elan-optimaaltestament ontwikkeld, waarbij de belangen van de langstlevende voorop staan, zowel bij het overlijden van de eerste van beide echtgenoten/partners, maar ook tussentijds. Verder wordt er zoveel mogelijk bescherming van het vermogen (verkregen van de eerste van beide) tussen het overlijden van de eerste van beide echtgenoten/partners en het tweede overlijden van de laatste van beide ingebouwd. Er wordt als het ware een soort schil om de tweetrapsmaking heen gemaakt, waarin de voorwaarden en bedingen worden vastgelegd wie wanneer wat gaat krijgen en onder welke voorwaarden. De rechten van de langstlevende staan hierbij voorop, maar de rechten van de kinderen worden hierbij op de achtergrond ook goed geregeld.

Het wordt bijvoorbeeld, onder strikte voorwaarden, mogelijk gemaakt dat de kinderen ook voor het overlijden van de langstlevende erfgenamen zijn van het vermogen van de eerstoverledene.

In basis is het Elan-optimaaltestament een vorm van tweetrapstestament, alleen zijn de bekende en minder bekende nadelen van een tweetrapsmaking er uit gehaald en voor zoveel mogelijk voordelen op diverse gebieden ingebouwd. Deze testamentvorm wordt op maat gemaakt en de inhoud is afhankelijk van de persoonlijke en financiële situatie van de maker van het testament (zie ook de brochure hierover).

7. Elan-premiumtestament

Voor diegenen die een meer dan gemiddeld vermogen hebben heeft Elan Notarissen het Elan-premiumtestament ontwikkeld. Deze testamentvorm zorgt voor een grote vrijheid om de erfenis van de eerstoverledene zo snel en goed mogelijk af te wikkelen en te kiezen voor een zo gunstig mogelijk regeling voor de erfbelasting bij het overlijden van de eerste en de tweede. Overigens worden de voordelen van het Elan-optimaaltestament hierin ook weer verwerkt.

8. Elan-excellenttestament

Voor diegenen die een veel meer dan gemiddeld tot (zeer) groot vermogen hebben heeft Elan Notarissen het Elan-excellenttestament ontwikkeld. Deze testamentvorm zorgt voor een zeer grote vrijheid om de erfenis van de eerstoverledene zo snel en goed mogelijk af te wikkelen en te kiezen voor een zo gunstig mogelijk regeling voor de erfbelasting bij het overlijden van de eerste en de tweede. Overigens worden de voordelen van het Elan-premiumtestament hierin ook weer verwerkt.

Aanvullende bepalingen

In alle gevallen wordt door Elan Notarissen ook naar de bijkomende wensen en de daarbij behorende bepalingen gekeken. Er zijn diverse (aanvullende) bepalingen mogelijk:

1. In bijna alle testamenten wordt enige vorm van 'uitsluitingsclausule' opgenomen (ook wel genoemd: privéclausule). Hiermee wordt voorkomen dat een ex-echtgenoot/partner van een kind recht krijgt op de erfenis, waarop een kind recht heeft gekregen of welke een kind al uitgekeerd heeft gekregen. Er zijn echter verschillende soorten uitsluitingsclausules.
  2. Verder staat in bijna elk testament opgenomen dat bij vooroverlijden van een kind het recht op diens erfdeel door diens kinderen verkregen. Dit kan echter ook anders geregeld worden.
  3. Regelingen over het eerder dan bij overlijden van de langstlevende uitkeren van hetgeen de kinderen tegoed hebben van de eerstoverleden ouder. U kunt hierbij denken aan bijvoorbeeld de opname in een zorginstelling en het 'opeten' van het vermogen in verband met bijdrageverplichtingen
-

N.B. De bepalingen onder 1 en 2 zorgen er echter niet voor dat bij overlijden van het kind, hetgeen hij heeft gekregen (als erfdeel of als vordering) uit de erfenis van zijn ouder(s) rechtstreeks vererft naar zijn kinderen (of naar een broer/zuster, als het kind zelf geen kinderen heeft), en niet vererft naar de partner van het kind of een derde. Hiervoor is het nodig dat er de nodige aanvullende bepalingen worden gemaakt welke specifiek dat regelen. Er zijn slechts weinig testamenten tot op heden gemaakt welke dit regelen, alhoewel veel ouders denken dat dit dus wel geregeld is in hún testamenten.

Er zijn zelfs privéclausules welke er voor zorgen dat een groot deel van de erfenis van de ouder(s) naar de partner van het kind gaat bij het overlijden van het kind!

3. Onder omstandigheden kan het ook verstandig zijn om bij overlijden van de langstlevende geregeld te hebben dat een kind tot executeur van de nalatenschap wordt benoemd. Elan Notarissen adviseert een vorm van executele, waardoor de nalatenschap eenvoudiger kan worden afgewikkeld. Deze punten zijn in de uitgebreidere testamentvormen standaard opgenomen.

Keuzes maken

Een keuze maken voor één van de genoemde testamentvormen, met eventuele aanvullende bepalingen, is niet altijd een gemakkelijke keuze. Voor een niet-geschoolde jurist kunnen testamenten en testamentvormen en –bepalingen veel op elkaar lijken, terwijl de uitwerking bij overlijden heel erg verschillend is. Dit geldt vooral voor basistestamenten, zoals deze in het verleden (maar ook nu nog steeds) worden gemaakt. Deze lijken in vogelvlucht misschien wel op uitgebreide(re) testamenten, maar regelen een aantal belangrijke punten niet of minder goed en zijn niet of minder goed op uw situatie toegesneden. Daarvoor zijn het dan ook basistestamenten. Deze testamenten regelen een beperkt aantal zaken, welke minder goed zijn aan het standaard erfrecht, op een andere manier.

Als Elan Notarissen willen wij graag dat u een keuze maakt, welke bij uw situatie past en adviseren wij u daarin graag. Wij hebben uitgebreide expertise op onder meer het gebied van erfrecht en testamenten. Graag verwijzen wij u hiervoor ook naar onze [website](#).

Vertrouwen

Tot op zekere hoogte is het opmaken van het juiste testament een kwestie van vertrouwen dat de adviseur (notaris of kandidaat-notaris) zijn werk goed heeft gedaan. Juridische teksten laten opstellen aan de hand van een bespreking, en eventueel een vragenlijst, en vervolgens het concept daarvan lezen en doorgronden, kan lastig zijn. Al hoewel Elan Notarissen u het lezen van een concept zo gemakkelijk probeert te maken is het, afhankelijk van de keuzes, ook niet voor ons altijd mogelijk u de gehele tekst en de achterliggende gedachtes etc. van onze kant daarover tot in detail duidelijk te maken.